

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel
Att.: Spesialrådgiver Tor O. Backer
Rådhuset
0037 OSLO

Deres ref.:	Vår ref (saksnr):	Saksbehandler:	Arkivkode:	Dato:
200602956-2	156/06	Jan Egil Bäckmark (234) 69 882	929.3	27.10.2006

HØRING - NOU 2006:6 - NÅR SIKKERHETEN ER VIKTIGST

Beredskapsetaten (BER) viser til Justis- og politidepartementets brev av 26.06.2006 der NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst" sendes på høring. BER er på Justisdepartementets høringsliste, men sender etter ønske fra egen byrådsavdeling sitt høringssvar via denne, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, som sender høringssvar på Oslo kommunes vegne, der etaten(es) høringssvar er vedlagt.

Som eneste kommune har Oslo siden før 60-tallet hatt en egen enhet/etat som utelukkende har beskjeftiget seg med samfunnssikkerhet, der hovedfokus tidligere har vært på prosjektering og bygging av offentlige tilfluktsrom i hovedstaden samt øvrig ivaretagelse av kommunens beredskapsmessige plikter, herunder beredskapsplaner, hovedsaklig rettet mot krigsscenarioer.

Etter den kalde krigens slutt har vi tatt inn over oss statlige signaler innen samfunnssikkerhetsarbeidet i fredstid, fra Buvik-utvalgets innstilling i 1992 og St.meld. nr. 24 (1992-93) om det fremtidige sivile beredskap, via etterfølgende stortingsmeldinger, BAS-rapporter, DSB-veiledere, NOUer og en rekke andre rapporter, frem til foreliggende utredning fra infrastrukturutvalget, der BER har hatt gleden av å være bidragsyter til utvalget samt også til det forutgående sårbarhetsutvalgets arbeid.

Parallelt med tilsynelatende økende prioritering av fredstids beredskapsarbeid har vi med en viss bekymring registrert hvordan den dramatiske samfunnsendringen, særlig de siste ti år, på flere områder reelt sett har gått i motsatt retning og faktisk har ført til svekket samfunnssikkerhet.

Sentralt er den teknologiske utviklingen og samfunnsmaskineriets akselererende avhengighet av bl.a. kraft, telekommunikasjon og datateknologi samt sektorenes gjensidige avhengighet og sårbarhet - hvilket er grundig diskutert og analysert gjennom bl.a. BAS-prosjektene og sårbarhetsutvalgets rapport. Ett annet moment er den gjennomgripende endring og hyppighet i hvordan samfunnsviktige funksjoner og virksomheter er blitt reorganisert, konkurranseutsatt og oppstykket, med ansvarsfragmentering som resultat - der man i mange tilfeller har latt kortsiktige, bedriftsøkonomiske hensyn mht inntjening og kost/nytte-betraktninger bli prioritert, på bekostning av investeringer, tiltak og helhetlig koordinering innen sikkerhet og beredskap, både innen og mellom kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner.

Om man i liten grad kan styre teknologi- og samfunnsutviklingen, har myndighetene dog både mulighet og plikt til aktivt å bidra til å opprettholde høy samfunnssikkerhet og beredskap, gjennom ikke kun reaktive, skadebegrensende virkemidler i ettertid, men vel så meget gjennom proaktive, skadeforebyggende virkemidler som eksempelvis lovreguleringer og beredskapsmessige krav ved reorganiseringer, herunder bevisste tilnærminger vedrørende bl.a.

offentlig og nasjonalt eierskap til samfunnsviktige funksjoner og virksomheter.

Bedriftsøkonomiske hensyn må etter vår mening være underordnet samfunnssikkerhetsmessige hensyn. Det som kan være økonomisk fordelaktig for enkeltvirksomheter og enkeltsektorer ut fra en kortsiktig kost/nytte-betraktning, kan vise seg å være svært ufordelaktig for samfunnssikkerheten, og totalkostnadene, på lengre sikt. Myndighetene har et ansvar for aktivt å fungere som en motvekt til den økende ansvarsfragmenteringen og sikre en helhetlig tilnærming til samfunnets kollektive sikkerhet.

Infrastrukturutvalgets NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst" har vi derfor studert med stor interesse. Vi er imponert over utredningens usedvanlige grundighet og omfang og finner den særdeles interessant og viktig - og høyst relevant. Rapporten er svært omfattende og utvalget presenterer en innholdsrik verktøykasse av forslag og anbefalinger. BER finner i all hovedsak å kunne slutte seg til disse.

Sårbarhetsutvalget foreslo i 2000 et eget departement med sikkerhet og beredskap som en hovedfunksjon, for å sikre overordnet, helhetlig og koordinert arbeid med samfunnssikkerhet, slik Miljøverndepartementet ut fra tilsvarende tankegang i sin tid ble etablert. Et slikt "sikkerhetsdepartement" er ikke blitt en realitet, dog peker infrastrukturutvalget på at Justis- og politidepartementet langt på vei har inntatt denne rollen. På dette saksfelt støtter BER primært sårbarhetsutvalgets forslag, men finner sekundært å kunne støtte infrastrukturutvalgets forslag knyttet til tydeliggjøring og styrking av departementets koordinerende rolle og ansvar for kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. En slik styrket koordineringsrolle kan også bidra til at kommunene, som pr i dag er gjenstand for en rekke ulike krav og forventninger fra offentlige myndigheter, vil kunne oppleve en bedret og mer samordnet tilnærming fra myndighetenes side.

BER finner forslaget om innføring av kontrollpunkter som sikrer at hensynet til sikkerhet og beredskap blir ivarettatt ved omreguleringer og omstruktureringer av offentlig virksomhet, som svært viktig. Videre støtter vi forslagene om tydeliggjøring av nasjonale mål/akseptnivå, etablering av en statlig tilskuddsordning for ekstraordinære sikkerhets- og beredskapstiltak, bl.a for å sikre at tverrsektorielle tiltak uten en hovedinteressent blir igangsatt og fulgt opp, samt utvalgets mening om at eierskap til infrastruktur som er kritisk for landet bør være under kontroll av norske eiere.

Buvikutvalget anbefalte i sin innstilling i 1992 innføring av en generell lov som pålegger fylkeskommuner, kommuner og næringsvirksomheter med samfunnsviktige produkter og tjenester plikt til å utarbeide beredskapsplaner - et forslag som er gjentatt i stortingsmeldinger og i sårbarhetsutvalgets rapport. Infrastrukturutvalget peker på at en generell lov om beredskap for å sikre kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner snarest bør komme på plass og viser til at videre fremdrift kan ses i sammenheng med "Utkast til ny lov om Sivilforsvaret, sivile beskyttelsestiltak og beredskapsplikt", som en prosjektgruppe oppnevnt av Justis- og politidepartementet og DSB avga til departementet 13. mars i år. Forslaget innebærer bl.a. krav til utarbeidelse og oppdateringer av risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner, der bl.a. informasjonsberedskap skal være en integrert del av planene. Kravene vil gjelde både kommunene og fylkeskommunene samt andre offentlige og private virksomheter med betydning for samfunnets kritiske infrastruktur og viktige samfunnsfunksjoner. BER støtter dette forslaget, og vi kan også nevne at vi under vårt årlige møte i Storbysamarbeidet i juni i år (et samarbeid mellom beredskapsplanleggere i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim) allerede har gjennomgått det foreløpige lovutkastet med dets tilhørende kommentarer og ser frem til at det kommer på formell høring.

Infrastrukturutvalget er svært opptatt av at utbyggingen av nødnettet må fullføres slik det er planlagt. BER støtter dette syn og viser til at Oslo kommune i snart ti år har hatt et eget TETRA-nett som vi også har eierskap til og som benyttes både av viktige kommunale infrastrukturvirksomheter og til et eget kommunalt kommandonett/beredskapsnett, det sistnevnte også benyttet under katastrofeøvelsen "Øvelse Oslo 2006" forrige uke. Det nye nødnettet vil være en nasjonal ressurs for alle nødetatene, og vi anser det høyst formålstjenlig at også øvrige viktige kommunale virksomheter og beredskapsfunksjoner får tilgang til å kjøpe bruksrett til det kommende nødnettet.

I kapittel 11.6.2 om Nasjonal kriseledelse kommer utvalget inn på varsling av befolkningen og berører såvidt et system for befolkningsvarsling over fast- og mobiltelefon ved hjelp av talemeldinger, men nevner dette ikke under "Forslag knyttet til varsling av befolkningen". BER har i flere år fulgt denne teknologiutviklingen og tjenestetilbyderne nært, og vi vil sterkt anbefale at dette følges opp fra sentralt hold. Selv om systemet har sin begrensning ved at det ikke kan nå samtlige i eksempelvis en evakueringssituasjon, er det etter BERs syn et særdeles nyttig og viktig supplement for redningstjenesten i en akuttsituasjon. BER mener at et slikt befolkningsvarslingssystem har et betydelig og bredt potensiale, jf. også det pågående, omfattende Åknes/Tafjord-prosjektet ved Storfjorden i Møre og Romsdal, der målet er varsling og evakuering av befolkningen forut for enorme fjellskred med påfølgende flodbølger. Det er BERs klare oppfatning at et befolkningsvarslingssystem bør være en nasjonal ressurs, på linje med det nasjonale nødnettet, og at et slikt system bør anskaffes av sentrale myndigheter og gjøres tilgjengelig for bl.a. landets 110- og 112-sentraler.

Oppsummert vil vi si at foreliggende NOU etter BERs mening er en svært solid og imponerende utredning, med interessante, nyttige og viktige opplysninger, betraktninger, drøftelser og forslag. Utredningen bør få en leserkrets og oppslutning som går langt utover de rene fagmiljøene.

Vi ser med forventning frem til den politiske og statlige oppfølgingen av utvalgets anbefalinger.

Med hilsen

Jon Birger Berntsen
beredskapssjef

Jan Egil Bäckmark
ass. beredskapssjef